

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 89 statutu Banku krajowego i podwyższenia gwarancyi kraju za wkładki oszczędności lokowane w Banku krajowym, tudzież za ich oprocentowanie do wysokości 4,000.000 zł.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wys. Sejmu, powziętą na posiedzeniu z d. 17. maja 1893, przyjął Wys. Sejm na fundusz krajowy wobec posiadaczy wkładek oszczędności w Banku krajowym lokowanych gwarancję za zwrot tych wkładek i ich oprocentowanie do wysokości 2,000.000 zł. Na podstawie tej uchwały, sankcyonowanej Najwyższem postanowieniem z d. 18. września 1893 zostało też zatwierdzone przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, równocześnie z powyższą uchwałą przez Wys. Sejm uchwalone, brzmienie §. 89 statutu Banku krajowego w ten sposób, iż na jego podstawie otrzymał Bank krajowy prawo przyjmowania wkładek oszczędności do wysokości sumy 2,000.000 zł.

Rozwój interesu wkładkowego w Banku krajowym od czasu wejścia w życie tego nowego postanowienia statutu dowodzi, że zmiana wówczas dokonana była na czasie i odpowiadała potrzebom ludności naszego kraju, darzącej Bank krajowy takim zaufaniem, że już po upływie zaledwo 2 lat granica, którą wówczas zakresłono działowi wkładkowemu Banku, okazuje się za ciasną i za niską. Z drugiej strony normalny i prawidłowy rozwój czynności Banku w tym okresie czasu, we wszystkich działach jego czynności widoczny, świadczy wymownie, że podwyższenie owo gwarancyi kraju było dla Banku krajowego, jak to Wydział krajowy miał zaszczyt Wys. Sejmowi w swem sprawozdaniu z d. 21. kwietnia 1893 LW. 53844,93 (al. sprawozd. stenograficznych Wysokiego Sejmu z 1893) przedstawić, koniecznie potrzebnem, umożliwiając tej instytucyi przez fruktyfikację, zgodną z interesami gospodarczemi kraju, powierzonych jej kapitałów, spełnienie zakreslonych jej wolą Wys. Sejmu zadań. Obecnie stosunki faktyczne wykazują, że granica, jaką Wys. Sejm powyższą uchwałą swą zakreslił dla działu wkładkowego, suma maksymalna 2,000 000 zł., jest niewystarczającą zarówno dla potrzeb społeczeństwa, nie brak bowiem zgłoszeń nowych wkładek, których Bank już przyjmować nie może, stan wkładek bowiem przyjętych osiągnął już ową dozwoloną sumę, jak dla Banku samego, który dla spełnienia swych statutem oznaczonych celów, dla wywiązania się z zadań, które ma w najbliższej przyszłości spełnić w myśl

uchwał Wysokiego Sejmu w sprawie kredytu włościańskiego, melioracyjnego i parcelacyjnego, nie może bez szkody zaniechać dalszego rozwoju interesu wkładowego dającego mu znaczne kapitały do fruktyfikacji w jego prawidłowej akcji.

Wobec tego stanu rzeczy uchwaliła Rada nadzorcza Banku na swem posiedzeniu z dnia 6. grudnia 1895 roku odnieść się do Wydziału krajowego z przedstawieniem, by Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi wniosek powzięcia uchwały rozszerzającej gwarancję kraju za wkładki oszczędności i ich oprocentowanie do kwoty 4 milionów złotych w. a.

Uchwałę tę motywuje Rada nadzorcza Banku wskazując przedewszystkiem na ciągły rozwój działu bankowego w Banku krajowym, który to rozwój wymaga sam przez się powiększenia odpowiedniego zasobów, jakimi Bank dzięki interesowi wkładowemu dysponować może. Nadto uwzględnia Rada nadzorcza fakt, że Bank krajowy w coraz to wyższej mierze powoływany bywa do zaspakajania wymagań kredytowych, stawianych doń bądź ze strony władz autonomicznych, bądź ze strony społeczeństwa samego, a którym to wymaganiom czyni Bank zadość, inwestując znaczne kwoty w eskont subwencji na cele drogowe udzielanych Reprezentacyom powiatowym z funduszu krajowego, niemniej na cele subwencji krajowych dla spółek melioracyjnych, zasilając kasę krajową gotówką, wreszcie przystępując ze znaczniejszemi udziałami do powstających w kraju towarzystw handlowych i przemysłowych, mających na celu ekonomiczne podniesienie kraju. Nakoniec liczy się Rada nadzorcza w motywowaniu swej uchwały także z tą okolicznością, że już w najbliższej przyszłości, wskutek uznanej przez Wysoki Sejm potrzeby wydatniejszej, niż dotąd, działalności Banku na polu organizacji kredytu włościańskiego, (w której to sprawie Wydział krajowy przedkłada oddzielne wnioski), wzrosną jeszcze wymagania kraju do Banku krajowego bardzo znacznie, dla należytego bowiem poparcia tej sprawy będzie Bank krajowy musiał rozszerzyć kredyt dla tych towarzystw zaliczkowych, które pielęgnują u siebie kredyt włościański tudzież przychodzić z pomocą wydatniejszą tym władzom autonomicznym, które przez zakładanie kas gminnych i powiatowych kas oszczędności zechcą stworzyć podstawy zdrowej organizacji kredytu dla włościan.

Wydział krajowy, mając sobie przedłożoną powyższą uchwałę Rady Nadzorczej Banku pismem Dyrekcyi Banku z dnia 8. grudnia 1895 r. Nr. 35275, w należytem ocenieniu powyżej przytoczonych motywów wniosku Rady Nadzorczej jak niemniej w przekonaniu, że odmawianie klientom Banku, zgłaszającym się z chęcią złożenia swych oszczędności w Banku, przyjęcia tych wkładek szkodliwie wpływa tak na interesa ekonomiczne zgłaszających się, muszą oni bowiem szukać dla swych oszczędności lokacyi innej często dla nich mniej pewnej i korzystnej, jak na społeczne i ekonomiczne interesa kraju, kapitały bowiem w ten sposób od Banku krajowego odepchnięte, koncentrując się w instytucjach na zysk obliczonych nie zawsze bywają fruktyfikowane z taką korzyścią dla gospodarstwa społecznego, jak to ma miejsce z kapitałami powierzonymi Bankowi krajowemu, który ich używa w myśl zakresłonych mu uchwałami Wysokiego Sejmu zadań i celów; w uznaniu wreszcie, że powiększenie gwarancyi kraju za zwrot wkładek oszczędności w Banku lokowanych i ich oprocentowanie, jest najwłaściwszą w obecnych warunkach formą podniesienia dotacyi Banku krajowego, podniesienia koniecznego ze względu na umożliwienie tej instytucyi spełniania jej zadań, a formą najwłaściwszą, bo wprost na własnej woli społeczeństwa opartą i społeczeństwu podwójną korzyść przynoszącą, postanowił wnioski Rady nadzorczej poprzeć.

Wobec faktu stwierdzonego w piśmie Dyrekcyi Banku krajowego, które powyżej powołano, że przeważna ilość wkładek lokowanych w Banku pochodzi od Reprezen-

tacyi powiatowych i gminnych tudzież od instytucyi publicznych, oraz że dział wkładowy Banku nie ma do czynienia z drobną klientelą skłoną do paniki, zapobiega temu bowiem wysokość najniższej wkładki, że więc wykluczoną jest prawie możebność powstania tak zwanych „runów“ wśród lokujących wkładki; dalej wobec faktu, że dotychczasowy rozwój Banku daje zupełną otuchę, iż odpowiedzialność kraju nie będzie przez podwyższenie gwarancyi kraju za wkładki na szwank narażoną; wreszcie w przeświadczeniu, że kierownictwo Banku świadomem jest doniosłości tak znacznego zaangażowania się kraju, czego rękojmią jest dotychczasowa działalność Banku: Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawia, co następuje:

Zwrot wkładek oszczędności lokowanych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i spłata odsetek od tychże poręczoną zostaje posiadaczom książeczek wkładowych przede wszystkim aktywami i funduszem rezerwowym Banku a w dalszym rzędzie aż do wysokości czterech milionów zł. a. w. gwarancyą funduszu krajowego.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

a) Brzmienie ustępu 2. §. 89 statutu Banku krajowego uchyla się i ustęp ten na przyszłość będzie opiewał:

„Najmniejsza wkładka może wynosić 5 zł. a ogólna suma wkładek oszczędności nie może przenosić czterech milionów zł. a. w.“

b) ustęp 4 §. 89 uchyla się w dotychczasowym brzmieniu i odtąd brzmieć będzie:

„Zwrot wkładek oszczędności i spłata odsetek od tychże poręczoną zostaje posiadaczom książeczek wkładowych aktywami i funduszem rezerwowym Banku a w dalszym rzędzie (subsdyarnie) do wysokości czterech milionów zł. a. w. gwarancyą funduszu krajowego“.

Lwów, dnia 13. grudnia 1895.

Marszałek krajowy:

St. hr. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Edward Jędrzejowicz w. r

Członek Wydziału krajowego.

